

USNESENÍ

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Hany Tiché a soudců JUDr. Filipa Havrdy a JUDr. Renáty Lukešové ve věci

žalobce: **JUDr. Václav Kulhavý**, insolvenční správce fy TENTON s.r.o.
sídlem Frýdecká 762, 199 00 Praha 9 – Letňany
zastoupený advokátem Mgr. Ing. Ladislavem Málkem
sídlem Sodoměřská 6, 130 00 Praha 3

proti

žalované: **JIFE s.r.o.**, IČO 47541733
se sídlem Ctiborova 407, 272 01 Kladno
zastoupená advokátem JUDr. Vojtěchem Veverkou
sídlem Hajnova 40, 272 01 Kladno

o zaplacení 11 771 181 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Kladně ze dne 5. 6. 2017, č. j. 110 C 66/2015 – 106,

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem ze dne 5. 6. 2017, č. j. 110 C 66/2015-106, uložil soud prvního stupně žalovanému povinnost zaplatit žalobci 11 771 181 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 7,05 % ročně z této částky od 16. 11. 2012 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok I.). Soud dále uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení 239 974,80 Kč rovněž v třídní lhůtě od právní moci rozsudku, k rukám právního zástupce žalobce (výrok II.). Soud prvního stupně po provedeném dokazování, kdy neprovedl důkazy navržené žalovanou s odůvodněním, že by z navržených listinných důkazů nemohl učinit žádné zásadní závěry, dospěl k závěru, že finanční prostředky, jež jsou předmětem žaloby, byly žalované skutečně poskytnuty a ta za ně neposkytla právnímu předchůdci žalobce (obchodní společnosti Konstruktiva Branko, a.s., v likvidaci) žádnou protihodnotu; jedná se tak o bezdůvodné obohacení, jež je žalovaná povinna vydat.
2. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolání žalovaná. Namítala, že soud nesprávně zjistil skutkový stav, a to mělo za následek nesprávné právní posouzení věci. Namítala rovněž nepřezkoumatelnost rozhodnutí soudu prvního stupně. Zdůraznila, že soud nevěnoval věci potřebnou pozornost a nezabýval se dostatečně tvrzením žalované, že se v daném případě nejedná o obchodní činnost, ale o generování prostředků na pozdější poskytnutí úplatků prostřednictvím fiktivní fakturace, která se týkala mimo jiné zemních prací prováděných v Oblastní nemocnici Příbram, kdy na základě dohody mezi žalovanou a firmou Konstruktiva Branko a.s., byly žalované zaslány finanční prostředky, které ██████████ žalované vracela ██████████ Konstruktiva Branko, a.s., aby je mohl předat dále jako úplatek za účelem získání bezprávné výhody pro firmu Konstruktiva Branko, a.s. ve veřejné zakázce. Žalovaná je přesvědčena, že povinností soudu bylo zjistit skutečnou vůli společnosti

Shodu s prvopisem potvrzuje Marcela Svobodová

Konstruktiva Branko, a.s. a žalované v době předcházející předmětnému plnění. Smluvní vztah, z něhož vychází žaloba, byl předstírán s cílem vygenerovat prostřednictvím fiktivní fakturace hotovostní prostředky a umožnit tak páčání trestného činu. Zkoumání této zásadní otázky se soud prvního stupně vyhnul. Odvolatelka dále poukázala na to, že závazek z bezdůvodného obohacení musí mít základ v naplnění některé skutkové podstaty bezdůvodného obohacení podle § 451 a § 455 občanského zákoníku č. 40/1964 Sb., a to buď plněním bez právního důvodu, nebo plnění z neplatného právního úkonu, případně plnění z právního důvodu, který odpadl, majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů, anebo plnění za jiného v případě, kdy po právu měla plnit tato jiná osoba. Soud prvního stupně uzavřel, že v rozhodném období právní předchůdce žalovaného převzal žalovanou částku. Avšak to samo o sobě pro vznik závazku z bezdůvodného obohacení nestačí, neboť by bylo třeba zjistit, zda tomuto plnění u společnosti Konstruktiva Branko, a.s. předcházela nějaká dohoda (pokud, nikoliv, slovy o plnění bez právního důvodu), zda dohoda existovala a později zanikla (šlo by o plnění z právního důvodu, který odpadl), v případě, zda jde o neplatnou dohodu. Jestliže žádné takové skutkové zjištění soud prvního stupně neučinil a přesto uzavřel, že je dán nárok z bezdůvodného obohacení, jde o nepřezkoumatelný rozsudek. Rozsudek navíc neobsahuje žádné hodnocení provedených důkazů. Žalovaná dále zdůraznila, že v daném případě o bezdůvodné obohacení nemůže jít, neboť plnění předcházela dohoda o tom, že peníze budou poskytnuty s cílem umožnit spáchání trestního činu, když tak budou získány hotovostní finanční prostředky, které budou dále předány jako úplatek a navenek byla tato skutečná dohoda zastřena simulovanou smlouvou o provedení zemních prací o níž však obě strany věděly, že nikdy provedeny nebudou. Šlo tedy o zastřený právní úkon ve smyslu § 41a odst. 2 občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. Odvolatelka rovněž zdůraznila, že daný skutek byl předmětem i trestního řízení a soud měl vyčkat pravomocného rozhodnutí Krajského soudu v Praze v trestní věci sp. zn. 4 T 21/2013, soud prvního stupně ale návrh na přerušení řízení zamítl. Poukázala na to, že soud měl vyčkat právě s ohledem na ustanovení § 135 odst. 1 o. s. ř. podle něhož je soud vázán rozhodnutím příslušných orgánů o tom, že byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt, postižitelný podle zvláštních předpisů a kdo je spáchal. Pro posouzení vzniku nároku na bezdůvodné obohacení v dané věci je rozhodující, zda byl trestný čin Ing. D. [redacted] a Ing. S. [redacted] skutečně spáchán a zda součástí takového skutku byla i dohoda všech zúčastněných o tom, že prostředky budou generovány prostřednictvím fiktivní fakturace prací žalované. I když soud nevyčkal na rozhodnutí v trestní věci, nezbavilo ho to povinnosti učinit závěr o těchto skutkových okolnostech sám, což neučinil. Navrhla, aby byl rozsudek soudu prvního stupně zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

3. Krajský soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně v napadené části podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném v době vydání tohoto rozhodnutí (dále jen o. s. ř.) a dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.
4. Soud prvního stupně vycházel ze zjištění, že společnost Konstruktiva Branko, a.s. poukázala žalované (její [redacted] v té době byla Ing. I. [redacted] S. [redacted]) v období od 23. 3. 2012 do 23. 7. 2012 postupně celkovou částku 11 771 181 Kč formou bezhotovostního převodu na účet č. [redacted] [redacted] firmy Konstruktiva Branko, a.s. byl v té době Ing. P. [redacted] D. [redacted]. Dne 15. 11. 2012 vystavila žalovaná dva dobropisy na celkovou částku 13 004 990 Kč. Dne 17. 8. 2012 uzavřely Konstruktiva Branko, a.s. a společnost TENTON, s.r.o. smlouvu o prodeji podniku, již na společnost TENTON, s.r.o. přešla všechna práva a povinnosti, pohledávky a závazky společnosti Konstruktiva Branko, a.s.. Společnost TENTON, s.r.o., na sebe podala insolvenční návrh a usnesením Městského soudu v Praze ze dne 21. 5. 2013, č. j. MSPH 59 INS 11319/2013-A-16, byl zjištěn úpadek této společnosti, na

její majetek byl prohlášen konkurs a insolvenčním správcem byl ustanoven JUDr. Václav Kulhavý, který je v tomto řízení v postavení žalobce. Dopisem ze dne 29. 8. 2013 vyzval insolvenční správce žalovanou k uhrazení částky 11 771 181 Kč do majetkové podstaty dlužníka (TENTON, s.r.o.), žalovaná tyto finanční prostředky neuhradila.

5. Takto zjištěný skutkový stav odpovídá důkazům provedeným v řízení (navíc je mezi účastníky nesporný), avšak pouze na základě něho není možno v řízení rozhodnout, neboť nebyly provedeny žalovanou navržené důkazy.
6. Žalovaná nárok na vydání bezdůvodného obohacení neuznávala. Od počátku řízení tvrdila, že se neobohatila, neboť předmětné finanční prostředky byly [redacted] právního předchůdce žalobce (Konstruktiva Branko, a.s.), vráceny, a to konkrétně k rukám [redacted] Ing. P. [redacted] D. [redacted]. Došlo k tomu dne 14. 5. 2012 v areálu nemocnice Kladno, kde Ing. D. [redacted] společně s tehdejší [redacted] žalované (Ing. S. [redacted]) v kanceláři [redacted] předali MUDr. K. [redacted] finanční hotovost ve výši 14 000 000 Kč jako zálohu na slíbené odměny v celkové výši 24 000 000 Kč za ovlivnění veřejné zakázky ve prospěch právního předchůdce žalobce. Tvrdila rovněž, že ve vztahu mezi společnostmi Konstruktiva Branko, a.s., a žalovanou se nejednalo, pokud šlo o předání těchto peněz, o obchodní činnost, ale o generování finančních prostředků prostřednictvím fiktivní fakturace, která se týkala mimo jiné zemních prací prováděných v Oblastní nemocnici Příbram, na pozdější poskytnutí úplatků. Existence dobropisů žalované nezakládá vztah z bezdůvodného obohacení, neboť jde o pouhý účetní doklad, rušící předešlou fakturaci a nikoliv o právní důvod existence závazku. Právní důvod existence závazku byl dán, oba účastníci se dohodli na poskytnutí úplatku třetí osobě a za tím účelem celou transakci prováděli. Za tuto činnost jsou tehdejší [redacted] (Ing. D. [redacted] a Ing. S. [redacted]) i trestně stíháni. Finanční prostředky, jichž se žalobce domáhá, byly v roce 2012 použity přesně podle dohody obou stran - byly předány třetí osobě jako úplatek, a proto bezdůvodné obohacení žalobci nemohlo vzniknout. K prokázání těchto tvrzení navrhovala žalovaná provedení důkazu trestním spisem Krajského soudu v Praze sp. zn. 4 T 21/2013, kde byl, podle jejího tvrzení, celý skutek projednáván, zejména všemi výslechy Ing. I. [redacted] S. [redacted] v tomto trestním řízení a i v přípravném řízení a přepisy záznamů telekomunikačního provozu a prostorových odposlechů aktérů případu. Dále navrhovala důkaz rozsudkem Krajského soudu v Praze této věci ze dne 7. 4. 2015, č. j. 4 T 21/2013- 31079, a usnesením Policie České republiky ze dne 3. 10. 2013, č. j. OKFK-3003-85/TČ-2012-251101, o zahájení trestního stíhání právnických osob, mimo jiné i žalovaného a právního předchůdce žalobce - Konstruktiva Branko, a.s. i žalobce, přičemž oba tyto listinné důkazy do spisu založila (v elektronické podobě).
7. Při jednání dne 12. 9. 2016 soud prvního stupně provedl, kromě jiného, důkaz čl. 4 odůvodnění usnesení o zahájení trestního stíhání (z tohoto důkazu ale posléze neučinil žádné skutkové závěry). Při tomtéž jednání pak žalovanou, přestože neprovedl důkazy jí navržené, poučil podle § 118a odst. 3 o. s. ř., o tom, že na ní spočívá důkazní břemeno k prokázání svých tvrzení, avšak blíže neuvedl, jaká konkrétní tvrzení považuje za neprokázaná. Návrh na přerušování řízení do pravomocného skončení trestní věci vedené u Krajského soudu v Praze pod. sp. zn. 4 T 21/2013 byl soudem zamítnut.
8. V reakci na toto poučení doplnila žalovaná svá tvrzení tak, že část žalované částky byla žalovanou vyplacena tehdejší [redacted] Ing. I. [redacted] S. [redacted] na odměně jednatele, která tyto prostředky předala Ing. D. [redacted] [redacted] Konstruktiva Banko, a.s. za účelem shromáždění prostředků na úplatek. Kromě již navržených důkazů, navrhla žalovaná provést důkaz trestním spisem Policie ČR sp. zn. OKFK3003-85-TČ-2012-251101, kde jsou oba účastníci stíháni za dané jednání, čímž žalovaná prokazuje existenci dohody mezi účastníky, jež vylučuje bezdůvodné obohacení na straně žalované. Navrhla rovněž důkaz

konečným rozsudkem ve věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 4 T 21/2013 až bude vydán.

9. Nato soud prvního stupně vydal dne 17. 1. 2017, č. j. 110 C 66/2015 - 79 usnesení, v němž vyzval žalovanou, aby doplnila svá tvrzení o postupném vracení žalované částky právnímu předchůdci žalobce, a to konkrétními dny, kdy docházelo k jednotlivým splátkám, a konkrétními částkami, a dále, aby uvedla konkrétní čísla listů spisu ve věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 4 T 21/2013, kterými chce prokazovat svá tvrzení.
10. Na tuto výzvu reagovala žalovaná sdělením, že vzhledem k tomu, že předávání finančních prostředků bylo součástí protizákonné činnosti Ing. S [redacted] a Ing. D [redacted], jednalo se o jednání se značnou mírou konspirace, nedocházelo k žádné evidenci přesných dnů a míst, proto soudem požadované informace neexistují. Současně informovala soud o tom, že v současné době nemůže předložit konkrétní čísla listů, jimiž navrhuje provést důkaz, neboť spis se nachází u Nejvyššího soudu České republiky k rozhodnutí o stížnosti pro porušení zákona a navrhla z toho důvodu přerušit řízení do skončení řízení vedeného u Nejvyššího soudu ČR pod sp. zn. 6 TZ 3/2017.
11. Poté soud prvního stupně, aniž by přerušil řízení a aniž by provedl jakýkoliv další důkaz navrhovaný žalovanou, ve věci rozhodl se skutkovým závěrem, že žalovaná svá tvrzení neprokázala. Neprovedení navržených důkazů odůvodnil tím, že nejsou způsobilé tvrzení žalované prokázat.
12. Lze uzavřít, že ačkoliv žalovaná ke svému tvrzení, že finanční prostředky poskytnuté právním předchůdcem žalobce (jež jsou předmětem tohoto řízení) byly na základě dohody [redacted] obou účastníků poukázány za účelem poskytnutí úplatku a tento úplatek byl posléze skutečně poskytnut, navrhovala provedení listinných důkazů, soud tyto důkazy neprovedl a uzavřel, že žalovaná svá tvrzení neprokázala. Argumentace, o níž soud prvního stupně neprovedení důkazů (především obsahem trestního spisu sp. zn. 4 T 21/2013) opřel, tedy že Ing. S [redacted] i Ing. D [redacted] v trestním řízení vystupovali jako obžalovaní a nikoli jako svědci a soud by proto nemohl z jejich výpovědí vycházet, není případná. Je pravdou, že jak Ing. D [redacted], tak Ing. S [redacted] při výsleších v průběhu trestního řízení nebyli poučováni jako svědci, to ale ještě neznamená, že by obsahem trestního spisu nemohlo být prokázáno jejich jednání, neboť v trestním řízení byly provedeny i další důkazy. Z navrženého listinného důkazu – rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 4. 2015, č. j. 4 T 21/2013- 31079, který byl ve spise založen a s nímž se odvolací soud seznámil, se podává, že jak [redacted] žalované (Ing. I [redacted] S [redacted]), tak [redacted] právního předchůdce žalobce - Konstruktiva Branko, a.s. (Ing. P [redacted] D [redacted]) byli uznáni vinnými mimo jiné ze skutku ad 2, kde se kromě jiného popisuje, že Ing. D [redacted] byl po dohodě s MUDr. K [redacted] K [redacted] a MUDr. K [redacted] domluven s Ing. S [redacted] na tom, že [redacted] společnost FISA s.r.o. (tehdejší název žalované), se bude podílet na realizaci zakázky rekonstrukce zámku Buštěhrad formou subdodávek pro společnost Konstruktiva Branko, a.s., v jejíž prospěch měla být veřejná zakázka „rekonstrukce zámku Buštěhrad“ za poskytnutí úplatku ve veřejné soutěži zvýhodněna tak, že tuto veřejnou zakázku získá, za což žalovaná přispěje rovným dílem jako Konstruktiva Branko, a.s, na odměnu ve formě finanční hotovosti, tedy úplatku za ovlivnění zadávacího řízení ve prospěch právního předchůdce žalobce. Tento úplatek měl být určen pro MUDr. K [redacted] a MUDr. P [redacted] K [redacted] a další osoby, včetně [redacted], kdy MUDr. K [redacted] konkretizovala výši požadovaného úplatku nejpozději dne 2. 2. 2012 částkou 24 000 000 Kč, splatnou po podpisu smlouvy o dílo mezi Středočeským krajem a společností Konstruktiva Branko, a.s., podle níž měli obžalovaní K [redacted] obdržet 11 000 000 Kč. K realizaci této dohody začalo postupně docházet od 12. 3. 2012, kdy Ing. D [redacted] společně s Ing. S [redacted] shromáždili u Ing. S [redacted] částku 14 000 000 Kč

jako první splátku úplatku, kterou dne 14. 5. 2012 Ing. D. [REDAKCE] odvezl do areálu nemocnice Kladno, kde se sešel s Ing. S. [REDAKCE] a společně poté v kanceláři [REDAKCE] MUDr. K. [REDAKCE], jí předali tuto finanční hotovost jako zálohu na slíbené úplatky v celkové výši 24 000 000 Kč (strana 8 až 11 rozsudku). Podrobně jsou skutkové závěry trestního soudu v rozsudku uvedeny na číslech listu 62 až 119 rozsudku, kde soud hodnotí jednotlivé důkazy a činí skutkové závěry, mimo jiné i týkající se poskytnutí finančních prostředků využitím fiktivní fakturace mezi Konstruktivou Branko, a.s. a žalovanou, generování finančních prostředků na pozdější poskytnutí úplatků, předávání hotovosti Ing. D. [REDAKCE], toho že fiktivní fakturace se týkala mimo jiné zemních prací prováděných v Oblastní nemocnici Příbram, okolností předání úplatku dne 14. 5. 2012, kde je mimo jiné v rozsudku uvedeno, že při tomto jednání předal Ing. D. [REDAKCE] Ing. K. [REDAKCE] krabici s úplatkem ve výši 14 000 000 Kč.

13. Již z tohoto listinného důkazu (kterým, jak odvolací soud zdůrazňuje, nebyl proveden důkaz) vyplývá, že v trestním řízení vedeném u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 4 T 21/2013) je projednávána věc, která úzce souvisí s nárokem uplatněným v tomto občanskoprávním řízení. Jestliže se obrana žalované opírá o tvrzení, že k jejímu bezdůvodnému obohacení nedošlo proto, že účastníci byli dohodnuti, že předmětné finanční prostředky shromáždí a poskytnou jako úplatek a tuto dohodu realizovali, a navrhla k prokázání tohoto tvrzení listinné důkazy, postupoval soud nesprávně, pokud tyto důkazy neprovedl a uzavřel, že žalovaná svá tvrzení neprokázala. Na tom nic nemění skutečnost, že rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 7. 4. 2015, č. j. 4 T 21/2013- 31079, byl usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 10. 2016, sp. zn. 6 To 106/2015 zrušen. Soud jím nemůže být vázán, avšak pro dané soudní řízení jsou podstatná skutková zjištění, jež jsou popsána ve skutku ad 2 a důkazy, na základě nichž byla učiněna. Navíc byl navrhován důkaz nejen citovaným rozsudkem, ale i rozhodným obsahem trestního spisu. Z listin žalovanou předložených je nepochybné, že skutek, o nějž se opírá tvrzení žalobce, je projednáván v rámci trestního řízení, v němž byla provedena řada důkazů, z nichž může soud prvního stupně jako z důkazů listinných vycházet (a sám je pak hodnotit). Odvolací soud připomíná, že za situace, kdy by byl vydán v trestním řízení pravomocný rozsudek, jímž by bylo rozhodnuto o vině osob, jež byly [REDAKCE] účastníků v rozhodné době, ohledně skutku (skutku ad 2 shora citovaného trestního rozsudku), o nějž se opírá tvrzení účastníků, byl by soud prvního stupně podle § 135 odst. 1 o. s. ř. výrokem o vině vázán.
14. Jinak řečeno, soud prvního stupně může činit skutkové závěry, na základě kterých bude činit právní závěry, pouze na základě úplně zjištěného skutkového stavu. Skutkový stav dosud nebyl dostatečně zjištěn, neboť soud prvního stupně neprovedl důkazy navržené žalovanou. Řízení tak trpí vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Ke zjištění skutkového stavu věci je třeba provést další navržené důkazy, které pro svůj rozsah nemohou být provedeny v odvolacím řízení. Proto odvolací soud podle § 219a odst. 2 o. s. ř. rozsudek soudu prvního stupně zrušil a podle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
15. Soud provede důkazy, jež navrhla žalovaná a jsou relevantní k jejímu skutkovému tvrzení, za jakým účelem byly předmětné finanční prostředky poukázány žalované, zda byly použity a jakým způsobem, zda toto použití bylo realizováno na základě dohody účastníků, zda došlo k předání finančních prostředků [REDAKCE] právního předchůdce žalobce a dalších otázek rozhodných pro posouzení nároku na vydání bezdůvodného obohacení.
16. Pro úplnost odvolací soud poznamenává, že pokud soud by po provedeném dokazování dospěl k závěru, že sice finanční prostředky byly poskytnuty právním předchůdcem žalobce za účelem generování finančních prostředků k poskytnutí úplatku, avšak nebylo by

prokázáno, že tyto finanční prostředky byly předány [REDAKCE] právního předchůdce žalobce (tedy mu vráceny), je třeba, aby se soud zabýval řešením právní otázky, zda je možno žalobě vyhovět a vydat „bezdůvodné obohacení“ žalobci za situace, kdy by tyto finanční prostředky byly určeny a použity ke spáchání trestného činu. Jinak řečeno, bude řešit otázku, zda je takový nárok v souladu s § 3 občanského zákoníku č. 40/1964 Sb.

17. O náhradě nákladů tohoto odvolacího řízení rozhodne soud prvního stupně v konečném rozhodnutí o věci samé.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Praha 29. března 2018

JUDr. Hana Tichá v.r.
předsedkyně senátu